

FOLKETINGET

Præsentation fra DeltagerDanmark

Borgerinddragelse ved udbygningen af vedvarende energi på land

Mulige greb for at løse fejl i beslutningskæde

Rune Baastrup

Direktør for ny sammenlagt organisation mellem
Teknologirådet og DeltagerDanmark

detafgoerendearti.dk

Mit budskab

Der er velbelyste og forudsigelige årsager til modstand mod VE, som kan overkommes ved rettidig omhu

Det skyldes fejl i beslutningskæden og en oplevelse hos borgerne af ulige fordeling af byrder, goder og ansvar.

Gennem justeret kompensationsmodeller og styrket borgerinddragelse, kan vi accelerere udbygningen og nå Folketingets mål.

Indhold

- Hvem er vi og hvordan arbejder vi med grøn omstilling?
- Hvad er det *egentlig* for et problem vi skal løse?
- Hvordan opdaterer vi involveringen?

Sådan ser det ud,
når beslutningskæden bryder sammen.

Borgernes reaktion på forslag om at opstille 39 nye vindmøller nær Gram.

“Vi oplevede [i det gamle projekt] at blive informeret som de sidste selvom vi bor tæt på projektet. Det var som om de gik bag om ryggen på os.”

Beboer i nærheden af Kastrup-Tiset Enge

An aerial photograph showing a large solar farm. The solar panels are arranged in neat, rectangular rows, covering most of the landscape. In the center, there is a cluster of buildings, including a large white building with a dark roof and a smaller red building. The surrounding area is a mix of green grass and brownish soil, with some trees and a dirt road. The overall scene depicts a modern agricultural or industrial site.

”Men det er jo kun 1-2% af Danmarks samlede areal”

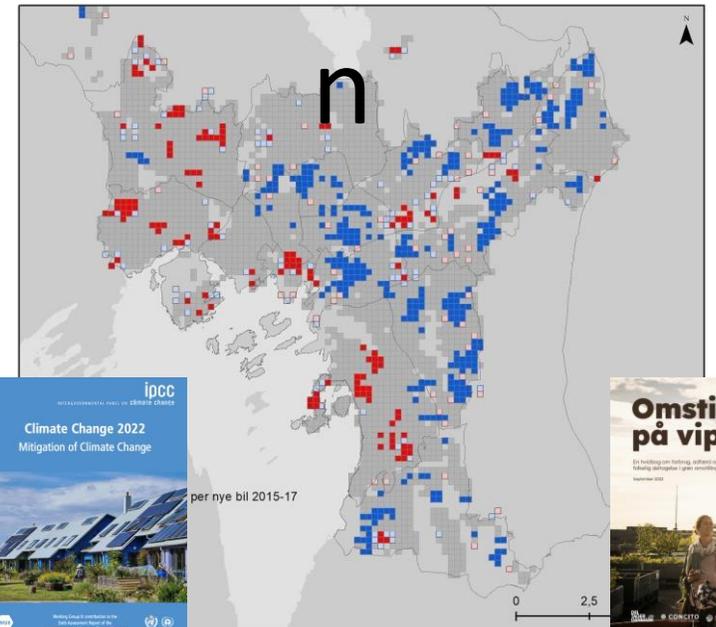
Det er meget mere end et teknologisk problem

Naboskabseffekte

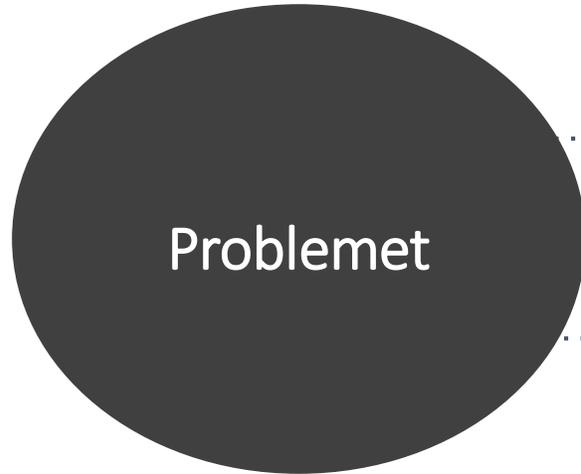
Deltagereffekten

Det vi selv har været med til at skabe bliver til "vores"

Men vi skal dybere ned

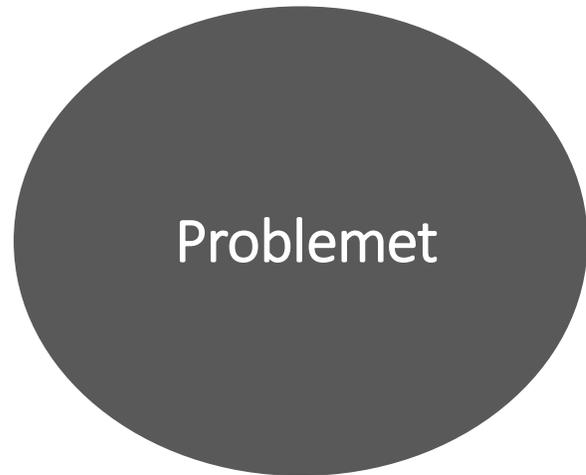
Alt for ofte starter man her:

Hvorfor er problemet ikke løst?
Hvem har ressourcerne til at løse det?
Vision: Hvordan ville verden se ud, hvis problemet var løst?
Forpligtelse: Hvem er klar til at acceptere medansvar?

Hvad må gøres?
Og kan vi udvikle nye løsninger ved at bygge på indsigter og handlinger fra alle interessenter?

I virkelighedens verden skal vi løse
mange problemer på en gang

Udtagning af lavbundslande

Mere vild natur

Klimatilpasning

Udfordrede lokalsamfund

Billigere grøn strøm lokalt

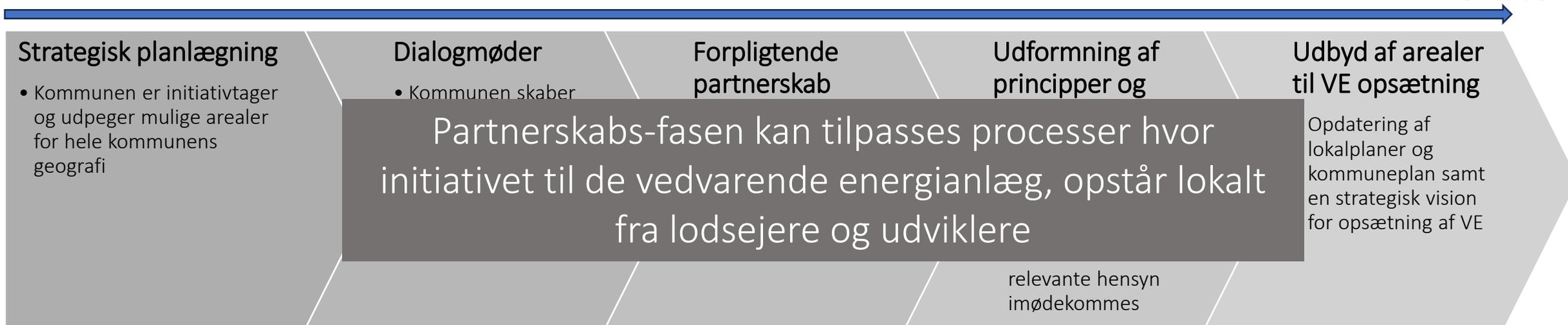
Skovrejsning

Drikkevandsbeskyttelse

Optimale borgerinddragelsesprocesser starter med en "partnerskabs-fase" før planprocessen

Januar

Oktober

- Lokale interessenters **ønsker** til anlæg
- Dialog om **fordeling af goder og byrder** ved anlæg
- Hvordan skal lokale **involveres fremadrettet** i planprocessen?

Anbefalinger til kommuner og staten (og opstillere)

Anbefalinger til øget værdiskabelse

Større fokus på fordele for lokalsamfundet og **lokal værdiskabelse** forbundet med vedvarende energianlæg.

Tilbageløbsmodel hvor en tiendedel af produktionsværdien tilbage føres til lokalsamfund og kommune. Anbefales i samarbejde med CONCITO.

Vi anbefaler en model, hvor midlerne **fordeles via det partnerskab**, som dannes i den "forfase" – fx i en partnerstyret fond.

Vi drømmer om at skabe **lokale kraftcentre**, der skaber mere resiliente lokalsamfund med øget handlekraft og social kapital / fællesskaber.

Procesanbefalinger

Øget **uddannelse og ressourcer** til vindmølleplanlægningen i kommunerne, der muliggør forbedring af borgerinddragelse i planlægningsprocessen.

Større **mangfoldighed i inddragelsesmetoder og formater** - et borgermøde med stolerækker er ikke nok. Mere dialog og større lyttebøffer.

Acceptere at **interessekonflikt** er en naturlig del af demokratisk dialog.

Styrkelse af kommunernes og projektmakerens **kommunikation** med borgerne og timingen af denne.

Hvad vil det koste at finansiere en partnerskabsfase?

En **partnerskabsfase** kan styrke det demokratiske mandat og øge medvind fra borgere og lokale interessenter, fordi de tages med på råd. Det er gennemprøvet og ikke raketvidenskab, men kræver investeringer.

- Et lokalt partnerskab i en kommune koster 500.000 - 2.000.000 kr. pr. energipark.
- Med de rette greb kan finansieringen af et lokalt partnerskab påskrives som projektomkostning på de sidenhen realiserede projekter.

Det vil udgøre en yderst marginal andel af de samlede anlægsomkostninger, der f.eks. også dækker teknisk rådgivning. I Energistyrelsens teknologikatalog vurderes det, at de samlede omkostninger til en landbaseret vindmøllepark er ca. 8 mio. kr./ pr. MW landvind.

FOLKETINGET

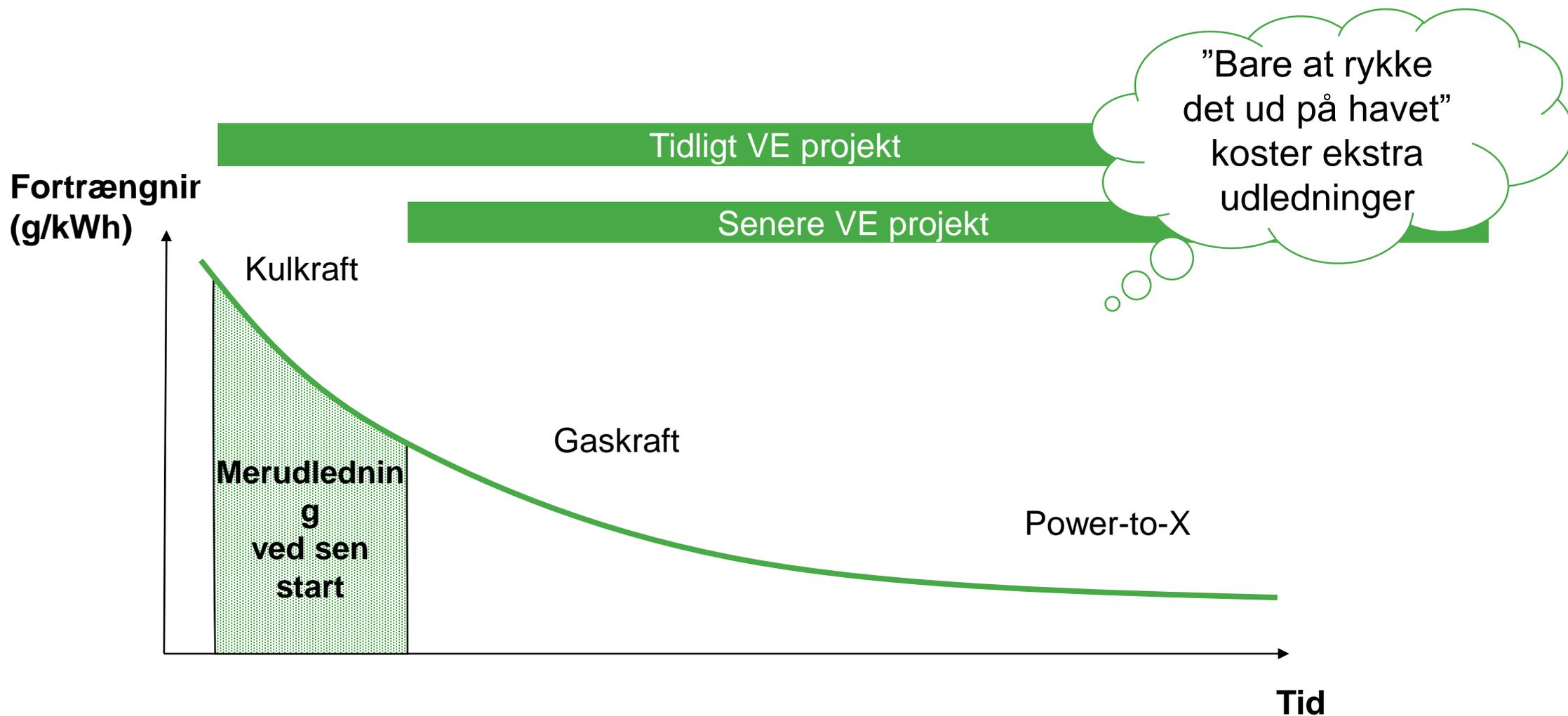
Præsentation fra CONCITO

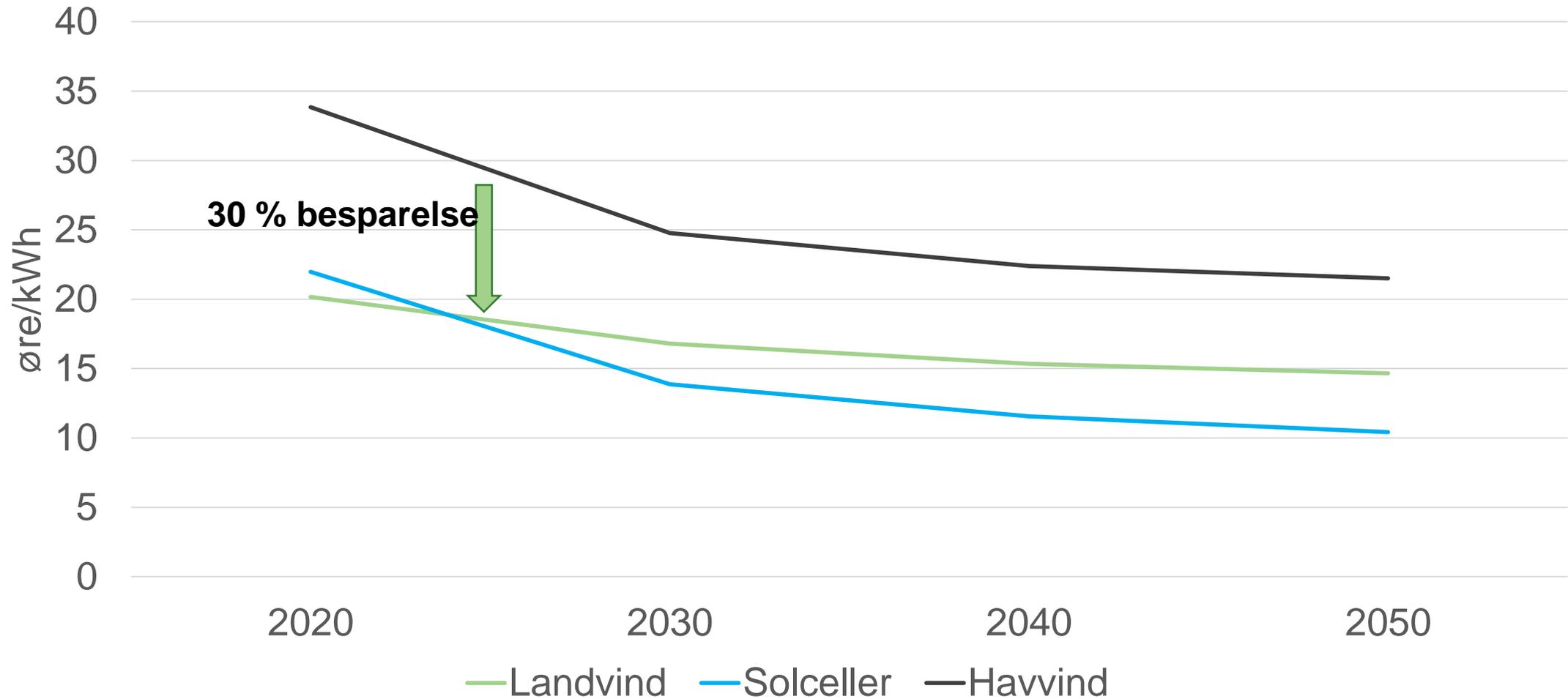
Ny model for VE bonus

CONCITO

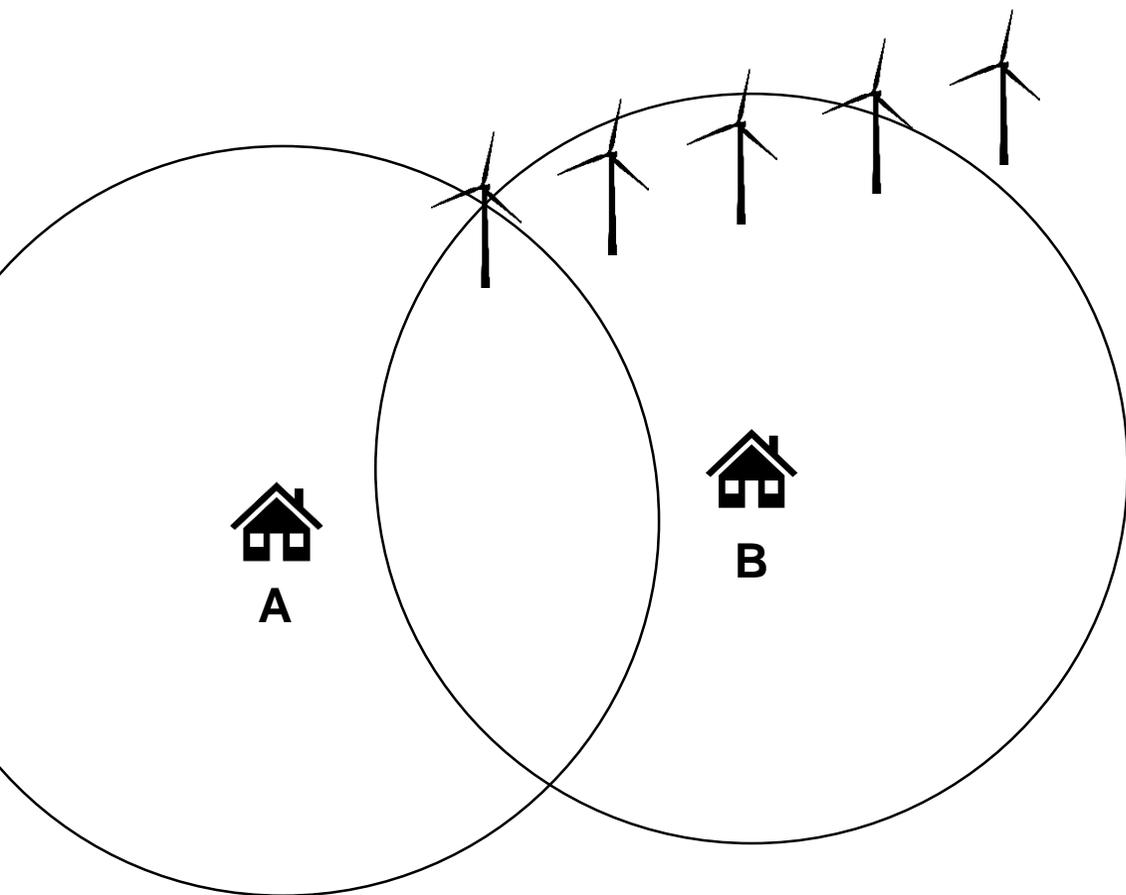
Hurtig udbygning giver større CO₂ reduktioner

Landbaseret VE er billigst

Ny model for VE bonus til naboer – landvind

Nuværende model for VE bonus.

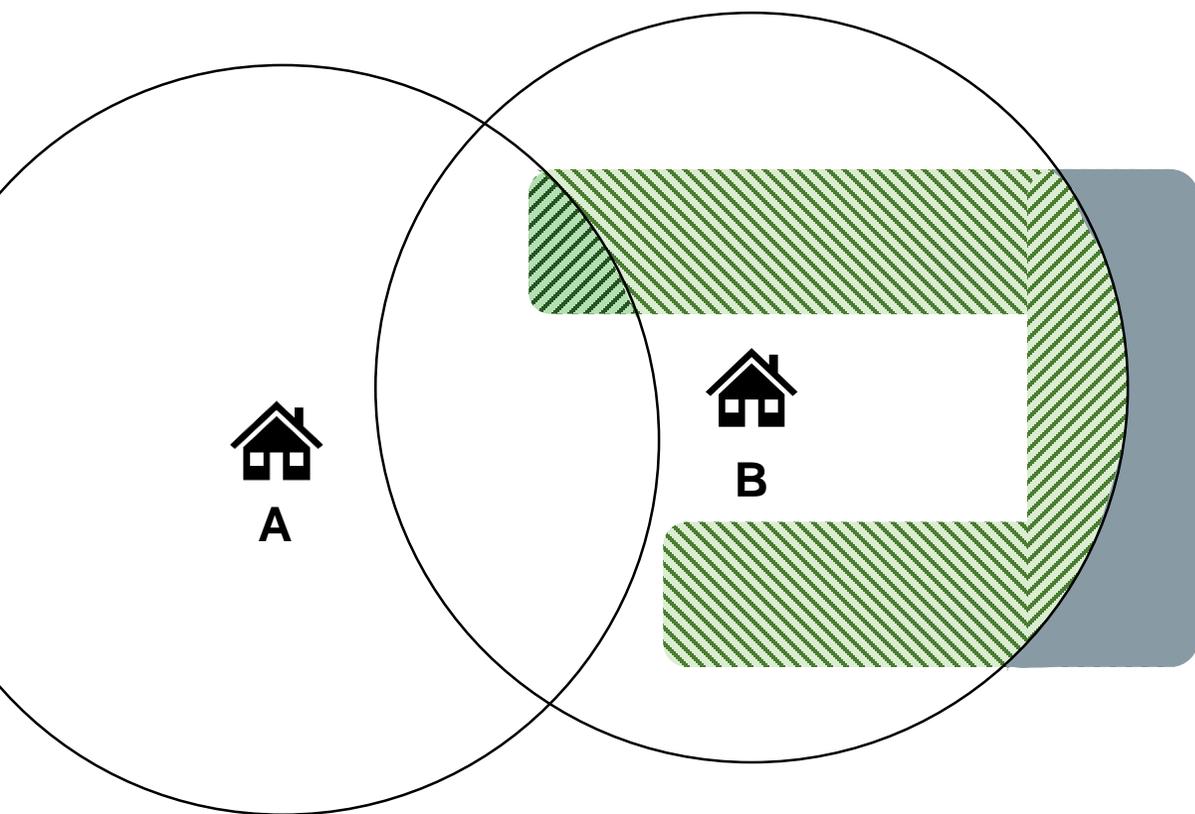
- Husejer A og B får begge hvad der svarer til produktionen fra 6,5 kW, hvis de er inden for 8 x møllehøjde af projektet.
- Det svarer til $6,5 \text{ kW} / 3.000 \text{ kW} = 0,2 \%$ af en vindmølles produktion.
- $6,5 \text{ kW} \times 3.000 \text{ h/år} \times 0,25 \text{ kr./kWh} = 5.000 \text{ kr./år}$

Ny model

- Husejere får fx 0,2 % af produktionen fra det antal møller der ligger inden for 10 x totalhøjde.
- Husejer A får dermed VE bonus fra en vindmølle:
 $0,2 \% \times 3.000 \text{ kW} \times 3.000 \text{ h/år} \times 0,25 \text{ kr./kWh} = 4.500 \text{ kr./år}$
- Husejer B får VE bonus fra fire vindmøller:
 $4 \times 4.500 \text{ kr./år} = 18.000 \text{ kr./år}$.
- Jo større visual og støjmæssig gene desto mere VE bonus. Giver økonomisk fordel af at få møller tæt på.

Ny model for VE bonus til naboer – solceller

Nuværende model for VE bonus.

- Husejer A og B får begge hvad der svarer til produktionen fra 6,5 kW, hvis de er inden for 200 m af projektet.
- $6,5 \text{ kW} \times 1.200 \text{ h/år} \times 0,25 \text{ kr./kWh} = 1.950 \text{ kr./år}$

Ny model

- Husejere får hvad der svarer til fx 1% af produktionen fra det areal af solceller der er inden for fx 200 m fra deres hus.
- Husejer A får dermed VE bonus fra 5% af solcelleanlægget (det lille grønne område):
 $1\% \times 5\% \times 5000 \text{ kW} \times 1.200 \text{ h/år} \times 0,25 \text{ kr./kWh} = 750 \text{ kr./år}$
- Husejer B får VE bonus fra 70% af solcelleanlægget (begge grønne områder):
 $1\% \times 70\% \times 5000 \text{ kW} \times 1.200 \text{ h/år} \times 0,25 \text{ kr./kWh} = 10.500 \text{ kr./år}$
- Jo større visuel gene desto mere VE bonus.
Giver økonomisk fordel af at få solceller tæt på.

VE bonus til kommuner

- Omkostninger til landvind er 30 % lavere ift. havvind iflg. ENS teknologikatalog (17 vs. 25 øre/kWh)
- Fremtidig afregning til vindkraft afgøres af havvind
→ Giver økonomisk rum til at lokalsamfund får del i økonomisk fordel ved landvind.
- Opstiller kan fx betale 10 % af produktionsværdi til kommune eller lokal grøn fond.
- For en kommune, der godkender 100 MW vindkraft vil det betyde $100 \text{ MW} \times 3000 \text{ h/år} \times 250 \text{ kr./MWh} = 7,5 \text{ mio. kr./år}$.
- I dag gives engangsbetaling på 8,8 mio.kr. for 100 MW.

Fordele ved løbende udbetalinger

- Ingen finansieringsudfordring med elprisisiko for projektejer
 - Projektejer skulle ved betaling up front låne til relativt høj rente
- VE bonus giver penge til løbende drift af lokale initiativer og ikke kun anlæg
- Projektejer og lokalsamfund er økonomisk i samme båd
 - Hvis elprisen stiger vinder alle

Hovedbudskaber

- Behovet for grøn strøm vil stige betydeligt i de kommende år.
- I dag importerer vi dyr, sort strøm. Kan løses med øget udbygning.
- Vi har gode forudsætninger for at eksportere grøn strøm til fordel for klima og dansk økonomi.

- Det vi bygger tidligt har størst klimaeffekt
- Det er svært at bygge for meget
- Det er billigt at forberede, dyrt at bygge, men dyrest at mangle grøn strøm.

FOLKETINGET

Præsentation fra KL

Borgerinddragelse ved udbygning af vedvarende energi på land – et kommunalt perspektiv

Karoline Amalie Steen,
kontorchef KL

Den 25. maj 2023

Borgere i protest mod kæmpe energi- ø - sådan gik det i byråd

Et forslag om tre kilometer-zone, som ville komme demonstranterne i møde, faldt til jorden

re fra østkysten i Mariagerfjord Kommune demonstrerer foran rådhuset i Hadsund. Foto: Martin Damgård

UND: Politikerne i Mariagerfjord Byråd blev mødt af et
rt opbud af protesterende borgere i grønne t-shirts, da de

Bente Lembo Cookson
Journalist

KOMMUNAL- OG REGIONALVALG

Rasende borgere pro- testerer mod vindmøller i baghaven - så hvorfor kan de ikke bare stå i havet?

De fleste danskere kan blive enige om, at vedvarende energi er
advendigt. Men når de store vindmøller skal placeres, får piben
te en anden lyd.

De har betalt for, at vi kunne lave denne artikel.
Uafhængig journalistik er ikke gratis.

Mads M.

Den største trussel mod bæredygtig omstilling? Naboprotester

Protester fra borgere bremser planer om vindmøller og solceller: Kampagne skal få mere fart i grøn omstilling

14 ud af 17 kommunale planer om vindmølleparker er de
seneste to år blevet stoppet, lyder det fra energiselskabet Andel.

Nordiske Medier

Nyheder Kultur Politik Samfund Om Nordiske Medier

Kommune sagde ok: Nu flytter beboere væk fra by omringet af Nordeuropas største solcellepark

Hjolderup vakler på kanten af landsbydød efter omkransning af solcellepark. Foto: Henning

Nordeuropas største solcellepark er ved at blive
opført i Aabenraa Kommune.

8. september 2021 kl. 02:00

Debat

Professor: Lokale protester mod vindenergi udstiller dilemma i den grønne omstilling

Lokale folks modstand mod grøn energiproduktion og udvinding af omstillingsmetaller kan true adgang til nødveni
naturressourcer og omstillings finansiering og opbakning. Dilemmaet kalder på en øget debat om, hvordan begge
hensyn håndteres, skriver Karin Buhmann.

UGEAVISEN KOLDING

Vedvarende energi skal ikke skabes for profittens skyld

27 feb. 2023 kl. 10:27

Brian Simonsen, Farrisvej 5, Vamdrup og Benny Dall, Markdanersgade 7, Kolding

gere i Stepping, Højrup og Ødis Bramdrup protesterer

Mest læste

To dage med mad og musik
åben himmel: Her er pro
weekendens byfest i Br

Det traditionelle Ma

Udfordringerne ved opsætning af VE på land

KL

Ulige gevinstfordeling og markant borgermodstand

Uklarhed omkring rammer for dialog om lokale gevinster

Usikkerhed om hvorvidt borgerne får det de stilles i udsigt

Uudnyttet potentiale for ”tre-i-en-kindereg”-løsninger

Kommunernes bud på løsningen

KL

Bedre gevinstfordeling og blivende værdier til hele lokalsamfundet

Tæt lokal inddragelsesproces omkring afdækning af lokalsamfundets værdiskabelse

Kommunen som garant for realisering af både VE-anlæg og lokalsamfundets ønsker

Modellen giver hastighed, sikkerhed for investorer, lokal værdiskabelse (billig lokal energi, bosætning, natur, klimatilpasning mv.)

